

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. d)

Filosofie

Test 6

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I Tétel

(30 pont)

Az alábbi esetek helyes válaszának megfelelő betűjét írja át a vizsgalapra. Egy helyes válasz van.

1. J. P. Sartre filozófiájában az ember abszolút felelős, mert:
  - a. a választásra kényszerítik
  - b. az emberi természet végérvényesen adott
  - c. a választás kizárólag az övé
  - d. kötelező módon azt kell választania, amit nem akar
2. A jó és rossz alapfogalmak az:
  - a. episztemiológiai megközelítésekben
  - b. etikai elméletekben
  - c. esztétikai megközelítésekben
  - d. ismeretelméleti megközelítésekben
3. Az alkalmazott etika:
  - a. célja az értelem által uralt boldogság keresése
  - b. az ókori hedonizmus modern változata
  - c. szerint egy cselekedet morális értékét ennek végcélja határozza meg
  - d. konkrét cselekedeteket kísérő reflexió
4. Klasszikus meghatározása szerint, a szabadság :
  - a. a gyakorlati ész hiánya
  - b. korlátok hiánya
  - c. koherencia hiánya
  - d. hajlamok hiánya
5. J. St. Mill számára az erkölcs alapja a:
  - a. kötelesség
  - b. élvezetek hiánya
  - c. hasznosság
  - d. erény
6. A társadalmi – politikai felelősség azt feltételezi, hogy az egyén :
  - a. saját érdekeinek megfelelően cselekedjen, ahogyan ő jónak ítéli meg
  - b. vállalja a természetes kényszerűségek megszegésének következményeit
  - c. saját lelkiismerete szerint válasszon, anélkül, hogy tekintettel lenne másokra
  - d. racionálisan cselekedjen, tudatában cselekedetei következményeinek
7. Egy autó vezetése jogosítvány nélkül **nem** alkalmazott etikai probléma, mivel:
  - a. mellette és ellene szóló érveket feltételez
  - b. spekulatív jellegű
  - c. kifejezetten morális jellegű és vitatott
  - d. nem kifejezetten morális jellegű és nem vitás

8. A pozitiv szabadság feltételezi :
- a szükséges körülmények meglétét az egyéni célok eléréséhez
  - az állam minimális szintű beavatkozásának korlátozását az egyén életébe
  - minden természetű korlátozás hiányát
  - a politikai hatalom vagy más emberek önkényes megszorításainak hiányát
9. I. Kant számára csupán az minősül morális cselekedetnek, aminek vezérlő elve a:
- szánszám
  - az erkölcsi törvény iránti tisztelet
  - az isteni törvénynek való engedelmesség
  - szimpátia
10. Mi L. Blaga filozófiájában az *alkotói* sors jelentésének megfelelője?
- kultúrateremtés, mint a titok feltárulása
  - kultúrateremtés, amely az egyén közvetlen szükségleteiből fakad
  - kultúrateremtés, amelyet a fizikai törvények határoznak meg
  - kultúrateremtés, amelyet a biológiai törvények határoznak meg

II Tétel

(30 pont)

A. A baloldali oszlopban erkölcsfilozófiai fogalmak, a jobboldali oszlopban ezek igaz meghatározásai találhatóak. Írja át a vizsgalapra a baloldali betű mellé a jobb oldali szám helyes megfelelőjét :

a. Deontológiai etika	1. A boldogság racionális felfogása
b. Hedonista etika	2. Úgy véli, hogy egy cselekedet morális jellegét annak vélcélja határozza meg, amely nem valósítható meg
c. Alkalmazott etika	3. Úgy értékel, hogy egy cselekedetnek akkor van morális jellege, ha bizonyos normatív elvek irányítják, amelyek biztosítják szükségességét és egyetemességét
d. Eudaimonista etika	4. Az egyéni cselekedetek elemzéséből származtat erkölcsi elveket
	5. Úgy véli, hogy egy cselekedet morális értékét az élvezet megszerzése határozza meg

16 pont

B. Érveljen megközelítőleg tíz sorban az alábbi tétel mellett vagy ellen, miszerint: „ Szükségünk van szabadságra azért, hogy meg tudjuk akadályozni az állam hatalommal való visszaélését és szükségünk van államra, hogy megakadályozzuk a szabadsággal való visszaélést.”(K. R. Popper)

8 pont

C. Írjon egy példát, amelyben hangsúlyozza a véleménynyilvánítás szabadságának szerepét /jelentőségét egy demokratikus társadalomban

6 pont

III Tétel

(30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget :

„Ismételjük át :az igazságosság eszméje két dolgot feltételez – egy viselkedési szabályt és egy olyan érzést, mely bünteti a szabálysértőt. Feltételezzük, hogy az előbbi az egész emberiség számára közös és a javát szolgálja. A másik (az érzés) annak a vágya, hogy a szabálysértő elnyerje büntetését.”

(J. St. Mill, Utilitarizmus)

Vărszsoljon a következő kérdésekre :

1. Nevezzen meg, az adott szöveg alapján, két olyan elemet, amelyek az igazságosság alapját képezik **4 pont**
2. Pontosítsa, megközelítőleg fél oldalas terjedelemben, az *igazságosság* és *hasznosság* összefüggését, használva a fogalmak filozófiai jelentését. **10 pont**
3. Fogalmazzon meg egy személyes véleményt, amely az adott filozófiai nézet aktualitására vonatkozik **6 pont**

B. Tudva, hogy az *emberi természet azon sajátos jellemvonások összességét jelentik, amelyek csakis az emberre vonatkoznak, megkülönböztetve őt más létezőktől:*

1. Nevezzen meg három meghatározó emberi tulajdonságot, amelyekre különböző filozófusok utaltak munkáikban **6 pont**
2. Mutassa be konkrét példa segítségével, hogy egy tinédzser reflexiója az emberi természetről, hozzájárulhat az illető kritikai magatartásának fejlesztéséhez az emberről való ismereteinek értékelését illetően.

4 pont